

træsfrø næppe vilde slaa til, til at være mindre kræsne i deres Valg; ganske naturligt maa da et Stof som det omtalte, der selvfølgelig i høj Grad maa minde om deres normale Næring, have gode Betingelser for at vinde deres Behag¹.

BETRAGTNINGER OVER JAGTLOVEN.

AF

O. HELMS.

Der gik en lille Flok Rødben i Bugten ud for mine Vinduer, og naar jeg siger de gik i Bugten, saa skal det forstaas saaledes, at de gik omkring paa Bladtangen, der laa og svømmede paa det flade Vand. Det var fornøjeligt at se, hvor travlt de havde, og stadig plukkede deres Føde af den grønne Masse, de gik paa; af og til faldt de igennem, men det gjorde dem ingenting; thi saa svømmede de blot en lille Overgang, indtil de igen kom op paa det usikre Dække. De holdt trofast til her, og jeg kunde hilse paa dem Dagen igennem, og ofte ved Daggry og om Aftenen høre deres Skrig ude paa det stille Vand. Sommetider fik de Besøg paa deres lille svømmende Ø; en Morgen sad der sammen med dem en lille Flok Ryler og en islandsk Ryle, skinnende rød paa hele Undersiden. Det var et hyggeligt og fredeligt Billede Fuglene derude frembød, men 1 August blev Idyllen brudt, idet en Jæger kom sejlene og begyndte at plaffe løs paa Fuglene; han fik ganske vist ingen af dem, men han naaede at faa dem fordrevet.

Jeg var straks i nogen Tvivl, om nu virkelig hans Adfærd stemmede med Jagtloven, og jeg købte mig da næste Dag det Værk, der hedder: »Lov om Jagten« o.s.v.; den kostede 25 Øre, og omend der ikke var Læsning for stort mere, saa var der dog i Bogen Anledning til mangfoldige Overvejelser, saa jeg fortrød ikke de 25 Øre, jeg havde ofret. Jeg har siden tilbragt adskillig Tid med at studere i denne Jagtlov; thi nægtes kan det

¹ Efter at ovenstaaende var nedskrevet, har Hr. Viceinspektør H. Winge elskværdigt henledet min Opmærksomhed paa, at en ganske tilsvarende Iagttagelse samtidig er gjort i England under den mægtige Indvandring af Korsnæb, der sidste Aar ligeledes fandt Sted derovre; i Tidsskriftet »British Birds«, Bind III, London 1909 meddeles saaledes ganske kort et Par Steder (Side 124 og 193), at man har set Korsnæb æde Granlusens Galler, og at skudte Individier har haft Bladlus i Maven.

ikke, at der er meget i den, der har betydelig Interesse for Ornithologerne — ikke saa meget det første Kapitel, der handler om selve Jagtretten, og ejheller Kapitel 3, der handler om Straf og Paatale; disse Kapitler har vel særlig Interesse for Grundejerne; thi hvad der skal gøres ved de slemme Krybskytter, om de skal hænges eller skydes, eller slippe med at komme paa Bremerholm paa Livstid, det kan jo i og for sig ogsaa være det samme, set fra en Ornithologs Synspunkt; han vil jo sikkert ingensinde komme i Konflikt med Loven, risikere at faa sit Gevær, Hund og øvrige Jagtrekvisitter taget fra sig, og blive slæbt for den nærmeste Politimyndighed. Nej, hvad der interesserer Ornithologen, det er Kapitel 2, der hedder: »Fredning og Forbud«, og man er just ikke fyldt af Beundring, naar man læser Kapitlet igennem; thi lad det nu være, at der er visse Ting, som der kan være divergerende Anskuelser om hos Jægerne og andre, saa er der dog andre Ting i Loven, som man synes er saa besynderlige, at man ikke kan lade være at undre sig over, at de overhovedet er komne derind; thi ved en lille Smule Omhu kunde de nok være undgaaede.

Ser man noget nærmere paa Fredningsbestemmelserne for Fugle, da har jeg den Hovedindvending imod dem, dels at de er altfor vidtløftige og specialiserede, og dels at der er taget for lidt Hensyn til Fuglenes Yngletid; men jeg vil prøve at gaa de enkelte Paragrafer igennem, og slutte med at forsøge at opstille noget, der er bedre.

I § 17, II, 1 staar der, at af Dagrovfugle fredes Musevaager fra 1 Februar til 15 September og alle Natrovfugle ganske den samme Tid. Saa vidt skulde vi vel nu være komne, at vi havde lært at gøre en Smule Adskillelse imellem de Rovfugle, der virkelig kan tænkes at skade, og saa Musevaagerne og Uglerne. Uglerne har det saamænd ikke for godt her til Lands; deres Ynglepladser tages bort fra dem, og der er virkelig ingen Fare for, at de nogensinde skal brede sig for stærkt; selv om de gjorde det, vil det kun gaa ud over Musene og ikke over Vildtet. Der findes Undersøgelser af Uglernes Føde i Massevis; her hjemme er saadanne foretagne i ret stor Stil af H. Winge¹ og senere af Forfatteren til denne Artikel²; alle viser det samme, at Uglernes Føde er Mus, sjældent Smaaafugle, ikke Vildt.

¹ Om nogle Smaapattedyr i Danmark, Vidensk. Medd. naturh. Foren. 1882.

² Om nogle danske Uglers Gylp, Vidensk. Medd. naturh. Foren. 1901.

2 og 3, der omhandler Agerhøns og Fasaner, overlader jeg til Jægerne.

I 4 omhandles Skovduer, Kramsfugle og Sjaggere, der har Fredningstid fra 1 Februar til 15 September.

I 6 findes den Bestemmelse, at Brushøns, Holtsnepper, Regnsponer og Pomeransfugle skal være fredede fra 15 Maj til 31 Juli. Den Paragraf trænger rigtignok til en grundig Revision; en saadan er jo allerede sket med Hensyn til Bekkasinerne, saaledes at disse nu er fredede fra 1 Februar til 31 Juli, medens derimod de øvrige nævnte Arter er fredløse indtil 15 Maj; for Brushanens Vedkommende er det jo ganske taabeligt og kan vist ikke engang forsvares ud fra et Jægersynspunkt; thi der findes vel næppe en virkelig Jæger her i Landet, der vilde hævde det berettigede i at skyde Brushanerne i Yngletiden. For Regnsponerne gælder det samme, og hvad der findes af Regnsponer i Foraartstiden er ikke saa store Mængder, at det kan spille nogensomhelst Rolle at jage dem. Saa har vi endelig tilbage Holtsnepper og Pomeransfugle. Mon vi forresten ikke skulde være fri for Ordet Holt i Forbindelse med Sneppen? Ingen Mennesker her hjemme kalder den dog Holtsneppe. Af de to Arter yngler den ene sparsomt her i Landet, den anden slet ikke; men begge er Genstand for Jagt paa Foraarstrækket. Alt, hvad der iøvrigt kan siges om den Sag, er jo sikkerlig sagt og skrevet; der findes intet som helst Forsvar for Skydning af disse Fugle om Foraaret udover den rene Jagtlyst, og jeg synes, at vore Jægere burde komme saa vidt, at de vilde opgive denne Foraarsjagt. For Sneppernes Vedkommende er der jo iøvrigt en særdeles antagelig Grund dertil, og det er, at det har vist sig, at Snepperne er meget villige til at yngle her til Lands, naar blot de faar Fred; men selvfølgelig, naar der ustandselig skydes efter dem i Parrings- og Yngletiden, saa skal man nok faa dem forjagede. At der indenfor Jægerens Kreds gør sig Stemmer gældende for en Fredning af Sneppen om Foraaret, viste sig jo tydelig ved den sidste Jægerkongres her i Landet, og man maa haabe, at det vil føre til et heldigt Resultat. En fornuftig Fredning af Vadefuglene vilde det være, hvis man fredede dem alle uden Undtagelse fra 15 Marts til 15 August; thi det nytter kun lidt, at f. Eks. de forskellige Klirearter, Kobbersnepper og Ryler nu efter Loven har Fred til 15 August. Den Strandjæger, der gaar ud, gør visselig ikke smaalige ornithologiske lagttagelser

for at forvise sig, om det nu ogsaa er en Brushøne eller en Rødben, han skyder, om det er en lille Regnspove eller en Kobbersneppe, han har paa Kornet. At de hvide og sorte Storke skal være fredede hele Aaret, kan vi vel nok alle blive enige om; thi at den hvide Stork skulde være en slem Vildtttyv, er der vel næppe mange, der vil tro paa.

7 er et slemt Monstrum i Retning af Fredningsbestemmelser. Svaner og Terner skal efter den være fredede fra 1 Februar til 15 September, men for Svanernes Vedkommende er Fredningstiden senere sat fra 15 Marts til 15 November, altsaa en hel ny Fredningstid indført for den enkelte Art; det er jo dog at belemre Folk med en urimelig Masse Datoer til ingen Verdens Nytte. Saa kommer Maagefredningen fra 1 Februar til 31 Oktober, medens den »store Havmaage« kun fredes fra 1 Maj til 31 Juli. Nu er det vel urimeligt atter her at have særlige Bestemmelser for en enkelt Art, det bliver jo efterhaanden ikke til at hitte ud af. Og Maagerne kunde man endda ganske rolig give Lov til at skyde noget tidligere; Maager er der nok af her hjemme, og Jagten paa dem vilde aldrig kunne gøre dem stor Skade. Saa kommer der igen en lille Særparagraf for Graagæs og Dykænder, medens andre Ænder og andre Svømmefugle er fredede fra 1 Februar til 15 Juli, og de stakkels Knortegæs overhovedet ikke fredes. Enhver, som har set eller kendt noget til Strandjagt, vil vide, hvor absurd en saadan Paragraf er. Saa længe det overhovedet er tilladt at drive Jagt paa noget Slags Vildt i Foraarstiden paa Søen, kan man være sikker paa, at hvad som helst, der kommer for Bøssepiiben, bliver der fyret paa, hvad enten det saa kan dykke eller ej, og hvad enten det er den ene Slags Gaas eller den anden. Svenskerne slog paa Jægerkongressen i Sommer stærkt til Lyd for en noget skaansommere Behandling af de nordiske Svømmefugle, der om Vinteren søger ned til vore Kyster; det vilde sikkert være heldigt og rimeligt at føje dem heri. Og hvortil dette Barbari, at Knortegaasen skal være fredløs? Blandt alle Fugle er den en af de nordligst ynglende og maa derfor blive her nede i vore Farvande, indtil dens højnordiske Ynglepladser er optøede. Saa har vi den her hele Maj Maaned som et velkomment Jagtobjekt, særlig efter Motorbaadenes Tiltagen her i Landet. Nogen økonomisk Betydning spiller Jagten paa den kun rent undtagel-

sesvis, saa det rimeligste vilde være at frede den som de andre Gæs.

8, der fortæller, at alle andre Fugle er fredede fra 1 Februar til 15 September, og at alle Sangfugle og Smaafugle fredes hele Aaret, er der jo intet at indvende imod, ligesaa lidt som at man har Lov til at væрге sig imod Stærerne i Haver, hvor de gør Skade paa Frugten. Skal Blishønen endelig være fredløs, saa burde den dog sættes i Lovens § 6, sammen med Ravne, Krager, Raager o.s.v.

Tilbage har vi at omtale Stykket om Indsamling af Maage-, Tærne- og Vibeæg. Denne Paragraf er kommen ind af Hensyn til, at det for mange Ejere af Ægholme var en Indtægtskilde at samle Æggene, og at de, hvis det blev dem forbudt, ikke vilde gøre noget for at frede Fuglene. Men jeg tror, at denne Paragraf har haft en sørgelig Virkning. Saa længe det rent ud var forbudt at samle Fugleæg, saa var Sagen klar nok, saa var det en Ulovlighed, der blev begaaet; men nu, da der tillades at samle endog saa langt som til 25 Maj, saa er Følgen deraf, at der overalt paa vore Øer og Holme samles rask væk af Ejerne og andre, og hvert eneste Fugleæg, der overhovedet findes inden 25 Maj, samles ind. Jeg kan tale med herom af sørgelig Erfaring, idet jeg har set nu i Foraaret¹, hvorledes Forholdene er her paa Øerne ved det sydlige Fyen; jeg har gæstet en Del af Holmene her i Foraarstiden, og hvert Æg var borte. Det er stor Synd, at det gaar saaledes til, og Paragrafen burde ændres; maaske kan man ikke helt forbyde Indsamlingen, idet den jo paa sine Steder spiller en økonomisk Rolle, men det burde være saaledes, at der kun maatte indsamles af Ejerne af de paagældende Øer, og kun efter Tilladelse fra Øvrigheden; derved vilde dog nok kunde opnaas noget.

Bestemmelsen i det følgende Stykke om, at der kan gives visse Personer Tilladelse til i November og December paa egen Jagtgrund at indfange Smaafugle af Finke- og Dompappeslægten og at disse Fugle maa forhandles hele Aaret, bør udgaa. Bestemmelsen spiller ingen økonomisk Rolle, giver Anledning til Misbrug, der næsten er umulige at hindre.

Bestemmelsen i § 19 om, at det er forbudt at jage ved kunstigt Lys, og i § 20 om, at Brugen af Doner er forbudt, er gode nok, men en Ting maa til: Pælesaksene maa afskaffes; deri

¹ 1909.

fanges i alt væsentligt ganske uskadelige, endog nyttige Dyr, som Musvaager og Ugler; men selv bortset herfra er det en saa modbydelig og brutal Fangstmaade, at den er uværdig for et civiliseret Land.

Naar jeg nu har kritiseret Fredningsbestemmelserne, saa har man selvfølgelig Ret til at spørge mig, om jeg da kan gøre dem bedre, og jeg er virkelig saa dristig at turde paatage mig det. Det Synspunkt, jeg først og fremmest vilde gaa ud fra, var foruden den naturlige Hensyntagen til Fuglenes Yngletider, det, at der skulde være nogle faa Fredningstider, som enhver let kunde huske, og som man ikke kunde komme i Vilderede med. De egentlig jagtbare Fuglearter: Hønsefuglene, Bekkasinerne og Graaænderne med samt de øvrige Svømmeænder, dem tør jeg ikke give mig af med, men overlader dem til Jægerens egen Behandling. Jeg skal nedenunder anføre de nugældende Fredningsbestemmelser og Bestemmelserne, som de vil komme til at se ud efter mit Forslag:

De nu gældende Fredningsbestemmelser.

Ikke fredede er: Dagrovfugle (undtagen Musevaager), Vildgæs (d. v. s. Knortegæs), Ravne, Krager, Raager, Skader, Graaspurve, Skarver, Blishøns.

Fredede hele Aaret er: alle Sangfugle og Smaafugle, Urhøner, sorte og hvide Storke. Undtagelser: Stær maa skydes fra 1 Juli til 20 August i Haver, Finker og Dømpaper efter særlig Tilladelse fanges i November-December.

Nedenstaaende Arter er fredede paa følgende Tider:

Fredningsbestemmelserne efter mit Forslag.

Ikke fredede: Kragefugle, Graaspurve, Skarver, Hejrer, Spurve- og Duehøge, Vandrefalke.

Fredede hele Aaret: Alle Smaa-fugle af Sangfuglenes Gruppe. Hertil regnes alle de smaa Sangere og alle Fugle af Finkeslægten, endvidere Lærker, Pibere, Vipstjerter, Svaler, Mejsler og beslægtede Grupper. Desuden gælder Fredningen: Spætter, Gøge, Isfugle og beslægtede, endelig Ugler, sorte og hvide Storke. — Undtagelser: Stære og Solsorter maa, hvor de gør Skade i Haver, skydes fra 1 Juli—1 September.

Alle andre Fugle er fredede fra 15 Marts—15 August. — Und-

1 Februar—15 September: Ugtagerler, Musvaager, Skovduer, Kramsfugle, Sjaggere, Terner. tagelser: Specialbestemmelser for Hønsefugle, Bekkasiner og Svømmeænder.

1 Februar—31 Juli: Bekkasiner.

1 Februar—15 Juli: Alle Svømmefugle, undtagen Maager, Terner, Svaner, Gæs og Dykænder.

1 Februar—15 August: Vade-fugle.

1 Februar—31 Oktober: Maager.

15 Marts—15 November: Svaner.

15 Marts—15 September: Fasaner.

1 April—30 Juni: Graagæs, Dykænder.

1 Maj—31 Juli: Den store Havmaage.

15 Maj—31 Juli: Brushøns, Regnsponer, Snæpper, Pommeransfugle.

21 August—1 Juli: Stære.

1 November—15 August: Urhøns.

15 November—15 September: Agerhøns.

Den ovenfor paabudte Fredning omfatter tillige de fredede Dyrs Yngel, samt Fuglenes Reder og Æg, dog skal det være Ejeren af Grunden tilladt at borttage eller lade borttage Vibeæg indtil 8 Maj, Terne- og Maageæg indtil 25 Maj, og Æg af Ænder, til hvilke der er indrettet fredede Rugepladser, alt under fornødent Hensyn til, at Formeringen ikke forstyrres.

Fredningen omfatter tillige Fuglenes Reder og Æg. Dog kan der af Øvrigheden gives Ejerne af Pladser, hvor Ægsamling kan antages at have økonomisk Betydning, Tilladelse til for 1 Aar ad Gangen at samle Vibeæg til 8 Maj, Maage- og Terneæg til 20 Maj.

Jagt ved kunstigt Lys samt Fangst af Fugle i Doner, Fælder eller Saks er forbudt.

Jagt med kunstigt Lys og Ingen maa uden Landbrugs-
 Fangst med Doner er forbudt. ministeriets Tilladelse udbetale
 Præmier for Nedlæggelse af Fugle,
 undtagen paa Vedkommendes
 egen Grund.

Kommentarer til mit Forslag har jeg ikke mange af. Det gaar i Hovedsagen ud paa at frede fuldstændig alle de Arter, som er nyttige eller i hvert Tilfælde ikke gør paaviselig Skade, og give alle de Fugle, paa hvilke der overhovedet drives Jagt, deriblandt Wade- og Svømmefugle, en rimelig Fredningstid, uden altfor mange forskellige Tidsbestemmelser, som alligevel ikke overholdes. De Arter, som gør eller i hvert Tilfælde kan gøre nævneværdig økonomisk Skade, maa man have Lov at værgе sig imod, og de har derfor overhovedet ingen Fredningstid. Sol-sorten har bredet sig saa stærkt i de senere Aar, at der rundt om klages over den Fortræd, den gør i Haverne; man bør derfor have Lov at forfølge den paa samme Tid som Stærene.

Indsamlingen af Maage- og Vibeæg vil efter mit Forslag begrænses til de Pladser, hvor det virkelig kan have nogen økonomisk Betydning; og der vil sættes en Stopper for det i og for sig ganske urimelige Forhold, at en Privatmand, en Forening eller andre aldeles ukontrolleret kan søge at gøre saa voldsomme Indgreb, de ønsker, i hele Landets eller visse Egenes Fugleverden, naar blot de besidder tilstrækkelige Midler; at underkaste en saadan Fremgangsmaade Landbrugsministeriets Kontrol vil næppe være urimeligt.

Vi har i vor Forening talrige Jægere; jeg vilde være glad, hvis nogle af dem vilde her i Tidsskriftet udtale deres Mening om mit Forslag.

BEMÆRKNINGER OM NOGLE AF THYLANDS FUGLE.

AF

M. EWALD HANSEN.

Efterfølgende Notitser skal nærmest betragtes som en Tilknytning til »Thylands Fugle« af Dr. med. P. V. Heiberg, som fra 1869—1879 var Læge i Thisted. Mine Iagttagelser fra denne Egn begynder med Aaret 1900. De Fuglearter, om hvilke det kan siges, at de endnu er til Stede i samme Antal som paa